

Sébor János :

Általános geodézia I.

(Mezőgazdasági Kiadó, Budapest 1954.)

Az Erdőmérnöki Főiskola új tankönyvvel, a gyakorlat pedig igen értékes útmutatóval gazdagodott.

Sébor János egyetemi tanár könyve, az Általános geodézia I., a műszaki tudományok zömének egyik alapvető tudományágát igen szemléltető módon ismerteti meg az olvasóval.

A *kiegyenlítő számítás* legfontosabb eljárásait a szerző közel 70 oldalon tárgyalja. Az ismertetés módszerének különösen előnyös jellemzője, hogy több számszerű példa bemutatásával jelentősen meg tudja könnyíteni a kiegyenlítő számítás megértését.

A könyv további főbb fejezetei a következők:

A *geodézia felosztása* fejezet tájékoztat a különböző térképekről, a Föld-ellipszoid jellemző adatairól, a hosszúság, a szögek és a terület mértékegységeiről, valamint a léptékekről.

A *mérési pontok* ismertetésében a cévektől a háromszögelési pontok megjelölésére használt jelekig megtaláljuk a jelek méretét, alakját, elhelyezési módját stb.

A *látó- és irányzóeszközök, a leolvasóberendezések, a hosszmérőeszközök* fejezetekben megtaláljuk a használatos eszközök, műszerek gondos jellemzését.

Nagy terjedelmet vesz igénybe a *közvetett távolságmérés, a szögmérő műszerek, a szögeket közvetlenül mérő műszerek leírása*. Külön értéke ezeknek a fejezeteknek, hogy a legújabb műszertípu-

sokat is tárgyalja, amelyek a gyakorlatban most vannak elterjedőben és ezzel lehetővé teszi azt, hogy a műszert használatbavétel alkalmával már ismerősként kezelje a mérnök.

A *szintmérő műszerek, területszámító műszerek, felhordó műszerek, a térképek kisebbitésére, illetve nagyítására szolgáló műszerek* hasonlóképpen alaposan megismerhetők a könyv alapján.

A könyvben mindenütt az elmélet és a gyakorlat legteljesebb egységét tapasztaljuk. Elősegíti ennek a célnak az érvényesülését az is, hogy a könyv 432 ábrája, ezen belül számos műszer fényképe a szemléletességet a legnagyobb mértékben segíti elő.

A geodézia elengedhetetlenül szükséges szinte minden munkaterületen. Sébor János professzor könyve a geodéziai munkát teszi könnyebbé, észszerűbbé mindazzal, amit olvasói elé tár akkor, amikor közkinccsé teszi több évtizedes oktatói munkájának számos elméleti eredményét, gyakorlati tudását és tapasztalatát.

A könyv máris — megjelenése után néhány nappal — igen hasznos segítő-társa a gyakorlatnak, mégpedig nemcsak az erdőgazdálkodás területén, hanem mindenütt, ahol geodéziával foglalkoznak.

A Mezőgazdasági Kiadó a könyv külső alakját, a szedést, az ábrák tisztaságát illetően jó munkát végzett.

Sali Emil

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG POSTÁJÁBÓL

Az Erdő január 1-től már mint havi folyóirat jelenik meg.

A lap havi megjelenése lehetővé teszi, hogy időálló tudományos cikkek mellett több beszámolót közlünk a gyakorlat időszerű kérdéseiről is. Kérjük ezért a gyakorlat szakembereit, hogy legújabb eredményeiket, megfigyeléseiket és elgondolásaikat a szerkesztőbizottsággal hosszabb-rövidebb cikk, vagy egyszerű levél formájában közöljék. A szerkesztőbizottság helyet biztosít a lap hasábjain minden, leg-rövidebben is megírt, a külső gyakorlatból jövő és általános érdeklődésre számot tartó közlésnek, az esetleg feltett kérdésekre pedig nyilvánosan ad választ. Erre a célra a szerkesztőbizottság külön rovatot nyit. Reméljük, hogy ez a rovat hozzá fog járulni a lap írói táborának jelentős kiszélesítéséhez és meg fogja teremteni az olvasókkal azt a kapcsolatot, ami nélkül a szerkesztőbizottság jó munkát nem végezhet. Kérjük ezért az erdőgazdaság minden dolgozóját, — erdészt, erdőmérnököt — hogy rendszeresen ismertessék tapasztalataikat, bírálják bátran a hibákat és tegyenek javaslatokat azok kijavítására, töltsék meg eleven tartalommal új rovatunkat.

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG.

Miért nem telepítünk több lepényfát?

„... A lepényfa (gledicsia) a homok- és sziklatalajokon egyik leghonosabb fafajunk. Erdészeti szakembereink mégsem kedvelik és leginkább élősvény telepítésére javasolják. Fája kemény, tartós. Asztalos, esztergályos dolgozza fel. Gyökérsarja nincs, tuskóról jól sarjadzik. Növekedése igen gyors, 15—20 méter magasra megnő, fagyérzékenysége az akácénál kisebb. Tövistelen változatának az alföldi erdőkben komoly szerepe lehet.“

Kocsárdy Károly erdész, Valkó.

Válasz: A lepényfának (Gleditschia) hazai viszonyaink között általában ugyanazok a termőhelyi igényei, mint az akácénak. Műszaki tulajdonságok tekintetében az akác fölötte áll. Hátránya az akáccal szemben még, hogy sokkal fényigényesebb és ezért zárt állományban való nevelésre nem alkalmas. Szikes talajon sem részesíthető az akáccal szemben előnyben. Szegényebb homokos talajon legelőfásításra és az erdőpásztákban az eddiginél kétségtelenül nagyobb figyelmet érdemel, de a tövissek szűrése következtében

gyakori tetanuszmergezés miatt inkább a tövistelen változatot kell alkalmazni. Az 1953. évben állami csemetekertjeink sok százezer csemetét neveltek országfásítási célra; ezek kiültetve átlagosan 83—85 százalékos megeredést, illetve megmaradást mutattak fel.

Célravezető-e a fűrészek mesterséges tenyésztése?

„... 1953. évben erdészetünkben az amerikai szövőlepke pusztított. Károsítását kora tavasszal a kecskerágó bokrok fiatal levelein kezdte, majd a második koronaszintben uralkodó mezei juharok leveleit pusztította. Kezdetben a hernyók összeszedésével védekeztünk, de a nagyfokú elszaporodás következtében ez később igen költségesnek bizonyult. Érdekel, hogy fűrészdarazsak tenyésztésével lehetséges-e az ellene való védekezés?“

Pölcz Kálmán erdész, Valkó.

Válasz: Erdészeti vonatkozásban az amerikai fehér szövőlepke eddig komoly kárt sehol nem okozott. Kora tavasszal a kecskerágó fiatal levelein minden való-

színűség szerint nem az amerikai szövőlepke, hanem a *Hyponomeuta cognatella* nevű erdei moly hernyója pusztított. Erdői fáink közül csak a zöldjuhar van az amerikai fehér szövőlepke károsításának különösképpen kitéve. A zöldjuhar ültetését főigazgatói utasítás Győr-, Bácskiskun- és Csongrád-megyében eltiltotta, mivel a bécsi növényvédelmi konferencián elhangzottak alapján ezeken a vidékeken visszatérő fertőzéstől kell tartani. Az amerikai fehér szövőlepke hernyóját egyébként igen sok hazai fürkész-faj és hernyólegy pusztítja. Ezek a szövőlepke tömeges fellépése esetén a károsítás helyén önként megjelennek és igyekeznek hely-

reállítani a biológiai egyensúlyt. Ezzel magyarázható, hogy ott, ahol 1951-ben erős hernyórajzás volt, 1952-ben már alig volt számottevő károsítás található. Pedig az erdőben számottevő védekezésről alig lehetett beszélni. Az ERTI soproni erdővédelmi csoportja Vas megyében, Kenyeri határában, ahol a szövőlepke hernyója az égett és füzetek csaknem teljesen kopaszra rágta és 1952-ben már alig volt károsítás, a vizsgálatok során igen sok fürkészt és hernyólegyet talált. Ez arra mutat, hogy hazai viszonyaink között a fürkészek mesterséges tenyésztésére szükség sincsen, mert töle különös eredményt nem várhatunk.

Egy figyelemre méltó akác-válfa

Ezzel a címmel jelent meg az Erdészeti Lapok 1937. év novemberi füzetében dr. Mihályi Zoltán egyik közleménye, melynek hatása alatt az akác hazájából, Északamerikából rendeltem csemétét a cikkben említett ú. n. „sudár“-akácból.

A 15 db. egyéves csemete küldeménye 1938. év februárjában érkezett meg Sátoraljaújhelyre. A küldemény nedves mohába és vízhatlan vászonba csomagolva teljesen épen és sértetlenül érkezett meg. Átmenetileg nedves homokba vermeltem el pincébe és csak március hó végén ültettem ki a végardói áll. csemetekertbe. A közvetlen felügyelet elláthatása miatt ültettem ide, bár talaja kissé kötött.

Szolgálati áthelyeztetésem miatt 1941 tavaszán a csemetékét a szántódi csemetekertbe telepítettem át olyformán, hogy a 15 db. hároméves akáccsemetékét teljesen visszametszettem. Ezenkívül a gyökerekéből mintegy 100–120 db. gyökérgugványt sikerült kitermelnem és azokat

Szántódon megtelepíteni. Az ebből a telepítésből keletkezett facsoport ma is megvan a csemetekert jobb felső sarkában lévő kerek kút mellett, a Somos fürdőtelep szomszédságában. Az itteni telepítésnek kb. 50%-a megfogant és ma mintegy 63 db. törzs van meg belőlük. A gyökérgugványokat 2 m sor- és 1 m csemetetávolságban helyeztem el és úgy terveztem, hogy a sortávolságban sűrítő-árkokat fogok húztatni, melyek alkalmasak lesznek arra, hogy az előtérő oldalgyökereken létesült új hajtásokkal szaporíthassam az állományt. Ezt a tervemet sajnos nem tudtam megvalósítani. Időközben az állomány záródott, az elnyomott egyedek fejlődésben lemaradtak és az állomány számbeli szaporításában sem tudtak érvényesülni, ami a kellő időben való sztülletés esetén megvalósítható lett volna.

A szántódi csemetekertben megtelepített sugárakác facsoport adatait felmértem és az alábbi táblázatba állítottam össze:

Mellmagassági átm. cm	Famagasság méterben						Összes db
	3—5	5—7	7—9	9—11	11—13	13—14	
3—9	21	8	5	1	—	—	35
9—12	—	4	5	6	1	1	17
12—14	—	—	—	4	1	—	5
14—16	—	—	—	—	3	—	4
16—18	—	—	—	—	—	2	2
Összesen	21	12	10	11	5	3	63

A facsoportból az elmúlt év nyarán több törzset kivágtak és a kút mellett létesült méhes felépítéséhez használták fel. Ez alkalommal a munkásoknak külön feltűnt, a faegyedek kivételes keménysége. Célszerű volna az esetleg még fel nem használt törzsrészeket keménység, illetve szilárdság szempontjából vizsgálat tárgyává tenni.

A fenti állománytovábbszaporítása céljából szükséges lenne a visszamaradt tuskók kiásása, másrészt pedig sűrítő árkok létesítésével gyökérdugványok ter-

melése. Tekintettel arra, hogy a szántódi csemetekert talaja kötött agyag, célszerű volna a további szaporítás helyéül az akácnak jobban megfelelő fekete homok talajjal bíró területet választani. Abban a reményben, hogy ennek az értékes akácfajtának felkarolása iránt szükséges kísérletekhez meg lesz a lehetőség, legyen szabad az illetékes szakköröknek a fentieket figyelmébe ajánlani.

Szy Dénes
erdőmérnök

Munkatársainkhoz!

A havi megjelenés gyorsabb szerkesztőségi munkát kíván. Kérjük munkatársainkat, hogy ezt a kéziratoknak az alábbi szempontok szerinti összeállításával maguk is segítsék elő!

Közlésre alkalmas minden olyan tudományos, vagy gyakorlati kérdést ismertető tanulmány, amelyben foglaltak az erdőgazdaság és az elsődleges fafeldolgozó ipar termelékenységének emeléséhez hozzájárulnak és a továbbfejlesztést szolgálják. A lapnak kötött terjedelme miatt azonban csak olyan cikket vagy ábrázolást közölhetünk, amely nyomtatásban egészben vagy részben még nem jelent meg.

A közlésre szánt szöveget tömören és röviden kell megfogalmazni és a címe alatt fel kell tüntetni a szerző nevét, tudományos minősítését, vagy munkahelyét és hivatali beosztását. Kollektív munkánál elegendő a munkaközösség megnevezése. Kivonat, vagy idegennyelvű ismertetés nem szükséges.

Forrásmunkák felhasználása esetén fontos, hogy a forrást világosan és félreérthetetlenül jelöljük meg. Nem elegendő ezért a felhasznált irodalomnak a tanulmány végén való pusztán felsorolása, hanem azt már szöveg közben, a közvetlen felhasználás helyén kell a legnagyobb részletességgel (lehetőleg idézetben, az érintett mű és abban az idézet helyének megjelölésével) feltüntetni. Több hivatkozás és forrás esetén célszerű a végső felsorolást sorszámozni és szövegközben a mű megjelölése helyett csupán a sorszámra hivatkozni. Fontos, hogy a forrásmunkák megjelölésénél a szerző neve és a mű címe mellett a megjelenés évszámát is feltüntessük.

A kéziratokat a szerkesztőbizottság lektoráltatja. Helyes azonban, ha a szerzők kézírataikat még a beküldés előtt átnézetik főleg stilisztikai szempontból és az esetleg szükséges helyesbítéseket megteszik, mert a későbbi átszövegezés a szerkesztés munkáját rendkívül megnehezíti.

A jó képek nagy mértékben elősegítik a szövegben foglaltak megértését és rögzítését. A közlésre szánt fényképek tükröfényes kivetelűek legyenek és legalább akkorák, mint amilyenek nyomtatásban lesznek. Grafikus ábrázolásokat fehér papíron fekete tussal kell elkészíteni.

A kefélenyomatokat a nyomdának három napon belül vissza kell adnunk. Kérjük ezért a szerzőket, hogy a kiadott lenyomatok korrektúráját a kézhezvétel után azonnal végezzék el és a lenyomatot haladéktalanul juttassák vissza. A szedési hibákat a szokásos jelekkel kell kijavítani. Egyéb javítás, a kéziratnak utólagos módosítása csak egészen kivételesen, elkerülhetetlen esetben engedhető meg.

A közölt cikkekért a kiadó esetenként megállapított tiszteletdíjat fizet.

Megjelent 1000 példányban

Felélős kiadó: A Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat igazgatója

24816/LD02 - Révai-nyomda, Budapest, V., Vadász-utca 16. (Felélős: Nyáry Dezső)

ЛЕС — Ежемесячный журнал Государственного Лесного Общества Венгрии

СОДЕРЖАНИЕ

Решение Совета Министров ВНР о неделе деревьев.....	57
Доклад тов. И. И. Шишкова в Государственном Лесном Обществе.....	58
КОЛБАИ КАРОЙ: Положения научного земледелия о полезачитном лесораз- ведении.....	73
ЗОЙОМИ БАЛИНТ: Лесоводческие результаты фитогеографической картографии в годах Бюкка.....	78
ШОМКУТЫ ЭЛЕМЕР: Классификация стволов на основе роста и развития....	82

DER WALD — Ausgabe des Ungarischen Landesforstvereins. Erscheint monatlich

INHALT

Der Beschluss des Ministerrates über die „Woche der Bäume“	57
Vortrag des Genossen I. I. Siskov im Landesforstverein	58
KOLBAI, K.: Gesichtspunkte des wissenschaftlichen Ackerbaues in der Feld- schützaufforstung	73
ZÓLYOMI, B.: Forstwirtschaftliche Ergebnisse der pflanzengeographischen Kartierung der Bükk-Gebirges (I. Teil)	78
SOMKUTI, E.: Stammklassifizierung auf Grund von Wachstum und Ent- wicklung	82

